

РЕШЕНИЕ

№ 21041

гр. София, 19.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 26 СЪСТАВ, в публично заседание на деветнадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: РАДОСЛАВ Р. АНГЕЛОВ

при участието на секретаря КРИСТИН ЮЛ. И.
като разгледа докладваното от РАДОСЛАВ Р. АНГЕЛОВ Гражданско дело № 20231110127295 по описа за 2023 година

и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на ГЛАВА XIII ГПК (Общ исков процес)

К. К. Ф. е предявил срещу Е. Е. С. осъдителни иски с правно основание чл. 240, ал. 1 ЗЗД, чл. 86 ЗЗД и чл. 82 ЗЗД за сумата от 12585 лева, представляваща непогасена главница по договор за паричен заем от 27.05.2015 г. и анекс към него от 30.10.2018 г., ведно със законната лихва върху сумата от датата на подаване на исковата молба до окончателното ѝ изплащане, за сумата от 6495,20 лева, **договорна лихва** върху главницата за периода 01.07.2018 г. – 01.05.2023 г., както и за сумата от 255,10 лв., представляваща обезщетение за претърпени от ищеца имуществени вреди от неизпълнението на договорното задължение на ответницата, изразяващи се в заплатени такси за изготвяне на нотариални покани и възнаграждение на адвокат.

Ищецът твърди, че по силата на посочения договор е предоставил на ответницата в брой в деня на подписване на договора заем в размер на 15730 евро, като последната се е задължила да го върне на 22 равни месечни вноски, всяка в размер на 715 евро, платими в срок до 27-мо число на съответния месец по посочена в договора банкова сметка. Твърди, че договорът е изменен с анекс от 30.10.2018 г., в който било обективизирано признание на заемателя, че общият размер на задължението към 30.06.2018 г. е в размер на 6435 евро, с легова равностойност от 12585 лв., като ответникът поел задължение да върне същата на 9 равни месечни вноски от по 715 евро. С

анекса страните постигнали уговорка поради изтичане на срока на договора заемателят да дължи лихва в размер на 2 % на месец върху размера на незаплатената главница, считано от 01.07.2018 г., като уговорили нов краен срок за погасяване на задължението в пълен размер до 30.10.2019 г. В периода 13.07.2020 г. – 14.02.2022 г. ответницата извършила четири частични плащания по договора в общ размер от 7600 лв., с които ищецът счита, че е погасена част от акцесорното задължение за лихва по договора, като са останали непогасени посочената главница, лихви и разноси, изразяващи се в заплатени такси за изготвяне на нотариални покани и възнаграждение на адвокат.

Ответницата оспорва исковете по основание и размер, като признава, че между страните са сключени описаните договор за паричен заем от 27.05.2015 г. и анекс от 30.10.2018 г., но твърди, че е извършила плащания по договора в общ размер от 37236 лв., с които счита, че е погасявала най-обременителните за нея задължения и не дължи неустойка за забава за периода след 30.10.2019 г. Оспорва извършените едностранно от ищеца изчисления и прихващания с вземания за лихви, като навежда възражение за нищожност на клаузата за лихва по чл. 3 от анекса от 30.10.2018 г. поради накърняване на добрите нрави, доколкото уговореният размер на лихвата е прекомерен спрямо предоставената в заем сума и цели неоснователно обогатяване на заемодателя, като намира, че следва да бъдат съобразени размера на заемната сума, обстоятелствата, при които е било поето задължението за лихва и нейната функция. Навежда възражение за изтекла тригодишна погасителна давност за вземанията за лихви.

В открито съдебно заседание (о.с.з.) ищецът, редовно призован се представлява от адв. Главинчева. Поддържа иска. Моли съда да уважи исковата претенция. Претендира разноси. Представя списък с разноси.

Ответникът се представлява от адв. М. М.. Изразява становище, че искът е неоснователен. Моли съда да отхвърли претенция. Претендира разноси. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение.

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, като прецени доводите на страните и извърши самостоятелна преценка на събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл.235, ал.2 ГПК приема за установено следното от фактическа и правна страна:

По валидността и допустимостта на производството

С оглед доклада по делото, съдът приема, че исковата молба, инициирала настоящото произнасяне, е редовна, от надлежно легитимирана страна, при наличието на правен интерес от исков процес. Заплатена е необходимата държавна такса. Следователно исковата молба е допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Налице са всички положителни и липсват всички отрицателни

процесуални предпоставки във връзка със съществуването и надлежното упражняване правото на иск при разглеждане на настоящото производство, които обуславят неговата допустимост. Правото на иск е надлежно упражнено, поради което производството е допустимо. Съдът дължи произнасяне по същество на спора.

По основателността на иска

За да бъдат уважени исковите с правно основание чл. 240, ал. 1, чл. 86 и чл. 82 ЗЗД, ищецът следва да докаже, че между страните е възникнало валидно правоотношение по договор за заем, по което ищецът е предоставил на ответника посочената сума, а последният се е задължил да я върне в посочения срок; че е настъпил падежът на търсените вземания, че длъжникът е изпаднал в забава и дължи мораторна неустойка в претендирания размер по валидна клауза за договорна лихва; както и че в причинна връзка с неизпълнението на поетите задължения от ответника са настъпили предвидими вреди (разноски за нотариални покани и адвокатско възнаграждение) за ищеца в претендирания размер.

В тежест на ответника и при доказване на горните факти е да установи погасяване на паричното си задължение. По възражението за изтекла погасителна давност в тежест на ищеца е да докаже настъпването на обстоятелства, обуславящи спиране или прекъсване на давността по смисъла на чл. 115 и чл. 116 ЗЗД.

Съдът е отделил като безспорни между страните и ненуждаещи се от доказване обстоятелствата, че между страните е възникнало облигационно правоотношение по договор за заем от 27.05.2015 г., по което ищецът е предоставил на ответника в заем сумата от 15730 евро при описаните в исковата молба условия за връщането ѝ на 22 равни месечни погасителни вноски; че договорът е бил изменен с анекс от 30.10.2018 г., с който ответникът е изразил съгласие, че към 30.06.2018 г. дължи на ищеца сумата от 6435 евро и страните са постигнали уговорка в чл. 3 от анекса за заплащане на лихва в размер на 2 % на месец върху размера на оставащата главница по договора за заем.

Съгласно дадените указания в ТР № 1/27.04.2022 г. по тълк. д. № 1/2020 г. на ОСГТК на ВКС, съдът е обявил на страните, че служебно ще приложи императивна правна норма за нищожност на договор.

Видно от представения договор за заем от 27.05.2015 г. страните са се уговорили, че главницата е в размер на 15 730 лева (чл.1 от договора). Уговорена е мораторна лихва в размер на 15 % евро за всеки просрочен ден след падежа (чл.11 от договора) (**л.6-8 от делото**).

Не е спорно между страните, че сумата от 15 730 евро е връчена на ответника, за което е съставена разписка по смисъл на чл.77 ЗЗД, с нотариална заверка на подписите. Документът е частен, авторството не е оспорена, но не се ползва с материалната доказателствена сила досежно отразеното в него (**л.9 от делото**).

Не е спорно страните са сключили анекс от 30.10.2018 г., с който са си предоговорили отношенията по договора за заем. Там страните са уговорили, че към 31.06.2018 г. ответникът дължи сумата от 6 435 евро (чл.1 от договора). Уговорена е договорна лихва в размер на 2 % на месец от 01.07.2018 г. до края на изплащане на сумата, а именно 30.10.2019 г. (чл.3 от договора). Било договорено, че заемателят поема разносните за адвокат на ищеца за изготвяне на анекса и проучване материалите по делото (л.8 от договора) (л. 10 от делото). По своята същност анексът представлява спогодба по чл.365 ЗЗД, с която страните са се уточнили размера на дължимите суми, уговорили допълнителни клаузи за оставащата главница, има новация, начисляване на допълнителни разходи по събиране на кредита.

Не е спорно, че ищецът е изпращал нотариални покани да ответника и че е направил разходи за тяхното изготвяне и връчване (л.11-19 от делото).

Спорно е дали договорът противоречи на закона и добрите нрави и настъпилата погасителна давност.

Материалноправният въпрос на който следва да отговори съда е дали *договор за заем е нищожен, поради противоречие със закона (императивни правни норми), заобикаляне на закона (императивни правни норми) и накърняване на добрите нрави, ако страните са се уговорили плащането на сумата да се извърши на ръка и тази сума е платена ръка и е на стойност над 10 000 лева.*

На първо място съдът приема, че договорът за заем е граждански, а не по смисъла на ЗПК, поради което чл.7, ал.3 ГПК не е приложимо.

Второ, съдът приема, че договорът за заем е нищожен, тъй като противоречи на закона и добрите нрави, както и го заобикаля. Заемът е реален договор, поради което елемент от фактическия състав на сделката е получаването на сумата. Съдът приема, че уговорката заемът да се предава на ръка противоречи на закона, на основание чл.3 от Закона за ограничаване плащането в брой (ЗОПБ). Съдът не споделя практиката (**Определение № 211 от 28.02.2017 г. на ВКС по гр. д. № 4031/2016 г., IV г. о., ГК и Определение № 731 от 5.11.2019 г. на ВКС по гр. д. № 1657/2019 г., III г. о., ГК**), че нарушението на чл.3 ЗОПБ се свежда само до административно-наказателна отговорност (АНО) и няма гражданскоправни последици върху валидността на сделката и доказване на плащането. Нормата е въведена във връзка с изискванията на ПЕС по отношение на мерките за изпиране на пари. Това, че нашият законодател е придал само АНО е пропуск, който не може да бъде саниран от съда, когато се спазва Правото на ЕС и императивни правни норми. След като нотариусите не извършват сделки, когато плащането е над 10 000 лева без представен платежен документ, то не може съдът да приема, че тези сделки са действителни и не противоречат на закона (по аргумент от по-малкото основание). Прилагането на сделката в нарушение на чл.3 ЗОПБ извън полето на гражданските последици би било грубо нарушение на императивни правни норми и заобикаляне на закона. По този начин чрез

гражданския иск би могло да се постигне узаконяване на пари без произход, което ще е нарушение на ЗМИП и чл.252 НК, за което има образувано тълкувателно дело по описа на ОСНК. Ето защо съдът приема, че договорът е нищожен изцяло, тъй като противоречи на закона, а именно императивна правна норма. Още повече, че решение **C-427/22** утвърждава кога е налице граждански заем, потребителски кредит в светлината на лихварството. Освен това по делото не се установи дали ищецът притежава заемната сума, дали реално е връчена на длъжника, при положение, че документът не е с материална доказателствена сила и че ищецът не извършва действия по влогонабиране. Съдът е обявил на страните, че ще приложи императивна норма, каквито е чл.3 ЗОПБ, ЗМИП. Неприлагането на тези норми извън действителността на гражданските сделки би било едно просто заобикаляне на закона и поетите ангажменти към евроатлантическите партньори, тъй като със съдебното решение, ще се приеме, че сделката е валидна. А целта и духа на закона е има отчетност и намаляване на порочни незаконни практики. След като договорът е нищожен, съдът не може да присъди сумата на договорно основание.

По отношение на иска за имуществени вреди – направени разходи за събиране на кредита – адвокатско възнаграждение, нотариални покани. Съдът приема, че тези разходи са част от задължението на кредитора и не може да се начисляват и да се търсят като отделно перо.

В допълнение на изложените, съдът следва да отбележи, че договорът и анекстът въвеждат договорна лихва в размер на 2 % на месец и мораторна лихва в размер на 15 евро на ден за всеки ден просрочие. Съдът приема, че тези клаузи противоречат на закона и добрите нрави, тъй като водят на увеличаване на гражданския заем с лихва, която надвишава 30 %. При отчитане на тези клаузи за нищожни остава длъжникът да върне главница от 15 730 евро или 30 765.21 лева. От представените от ответника платежни нареждания и разписки по чл.77 ЗЗД (**д.35-55 от делото**), се установи, че ответникът е платил на ищеца сумата от 33 956 лева, което е повече от главницата. Следователно е настъпило погасяване на заемната сума.

С оглед изложеното съдът приема, че следва да се отхвърлят изцяло предявените от К. К. Ф., ЕГН, гр. София, ж.к. Л.....8 срещу Е. Е. С., ЕГН, гр. София, ж.к. осъдителни иски с правно основание чл. 240, ал. 1 ЗЗД, чл. 86 ЗЗД и чл. 82 ЗЗД за сумата от 12585 лева, представляваща непогасена главница по договор за паричен заем от 27.05.2015 г. и анекс към него от 30.10.2018 г., ведно със законната лихва върху сумата от датата на подаване на исковата молба до окончателното ѝ изплащане, за сумата от 6495,20 лева, **договорна лихва** върху главницата за периода 01.07.2018 г. – 01.05.2023 г., както и за сумата от 255,10 лв., представляваща обезщетение за претърпени от ищеца имуществени вреди от неизпълнението на договорното задължение на ответницата, изразяващи се в заплатени такси за изготвяне на нотариални покани и възнаграждение на адвокат, като неоснователни и недоказани, поради противоречие със закона,

добрите нрави и заобикаляне на закона.

По разноските

С оглед изхода на делото ответникът има право на разноски, на основание чл.78, ал.3 ГПК.

Ответникът представя списък с разноски (л.83 от делото), съгласно който претендира: 2200.00 лева адвокатско възнаграждение (л.85 от делото) и 200 лева за депозит за експертиза (л.71 от делото).

Ищецът е направил възражение за прекомерност. Исковата претенция е за сумата от 19 080.20 лева. Следователно възнаграждението се определя по правилата на чл.7, ал.2, т.2 НМРАВ - 400 лв. плюс 10 % за горницата над 1000 лв.. Горницата е 18 080.20 като 10 % са в размер на 1808.02 лева. Следователно общият размер на възнаграждение е 2208.02 лева (400 + 1808.02 лева). Претендира се 2200 лева, което е под нормативното определено. Ето защо възражението за прекомерност не е основателно.

Ето защо на основание вр. чл.78, ал.3 ГПК К. К. Ф., ЕГН, гр. София, ж.к. Л.....8 следва да бъде осъден да заплати на Е. Е. С., ЕГН *****, гр. София, ж.к. сумата от 2400 лева (две хиляда и четиристотин лева), представляващи разноски в настоящото производство.

Воден от горното, СЪДЪТ

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ изцяло предявените от К. К. Ф., ЕГН, гр. София, ж.к. Л.....8 **срещу** Е. Е. С., ЕГН *****, гр. София, ж.к. **осъдителни искиове с правна квалификация чл. 240, ал. 1 ЗЗД, чл. 86 ЗЗД и чл. 82 ЗЗД** за сумата от 12585 лева, представляваща непогасена главница по договор за паричен заем от 27.05.2015 г. и анекс към него от 30.10.2018 г., ведно със законната лихва върху сумата от датата на подаване на исковата молба до окончателното ѝ изплащане, за сумата от 6495,20 лева, договорна лихва върху главницата за периода 01.07.2018 г. – 01.05.2023 г., както и за сумата от 255,10 лв., представляваща обезщетение за претърпени от ищеца имуществени вреди от неизпълнението на договорното задължение на ответницата, изразяващи се в заплатени такси за изготвяне на нотариални покани и възнаграждение на адвокат, **като неоснователни и недоказани, поради противоречие със закона, добрите нрави и заобикаляне на закона.**

ОСЪЖДА К. К. Ф., ЕГН, гр. София, ж.к. Л.....8 **да заплати** на Е. Е. С., ЕГН *****, гр. София, ж.к. **сумата от 2400 лева** (две хиляда и четиристотин лева), представляващи разноски в настоящото производство, **на основание вр. чл.78, ал.3 ГПК.**

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД чрез СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД по реда на Глава XX ГПК, в

двуседмичен срок от съобщаването му, **на основание чл.258 ГПК.**

ПРЕПИС от решението се връчи на страните в съдебно заседание.

ДЕЛОТО да се докладва на съдия - докладчик при постъпване на книжа и изтичане на срок.

Съдия при Софийски районен съд: _____